

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
adabiyot fani o'qituvchisi

_____ning
20__-20__-o'quv yiliga 10-sinflar uchun
I chorak adabiyot fanidan

DARS
ISHLANMALARI

“TASDIQLAYMAN”

O‘IBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan 10-sinf adabiyot fanidan I chorak
taqvimiy mavzu rejasi**

№	Mavzu nomi	Soat	Sana	Izoh
I chorak				
1.	Kirish: Badiiy tahlil asoslari	1		
2.	Kirish: Badiiy tahlil asoslari	1		
3.	O‘zbek xalq dostonlari. “Go‘ro‘g‘li” dostonlari turkumi	1		
4.	“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostoni matni bilan ishlash	1		
5.	“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostoni matni bilan ishlash	1		
6.	“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostonining Xorazm varianti	1		
7.	“Go‘ro‘g‘lining tug‘ilishi” dostoni variantlarini solishtirish	1		
8.	“Go‘ro‘g‘li” dostonlari turkumi misolida dostonlarga xos xususiyatlarni umumlashtirish	1		
9.	Qadimgi dunyo adabiyoti: umumlashtiruvchi kirish darsi	1		
10	Homer. “Iliada” dostonidan parchalar. Tarixiy davr. Muallif haqida. Asarning yaratilish tarixi	1		
11	Homer. “Iliada” dostonidan parchalar: asar matni bilan ishlash	1		
12	Homer. “Iliada” dostonidan parchalar: asar matni bilan ishlash			
13	1-BSB. Taassurot yozish (50 ball)	1		
14	Antik adabiyot va o‘zbek xalq og‘zaki ijodi: “Odisseya” va “Alpomish” dostonlari qiyosiy tahlili	1		
15	Antik adabiyot va o‘zbek xalq og‘zaki ijodi: “Odisseya” va “Alpomish” dostonlari qiyosiy tahlili	1		
16	Takrorlash	1		
17	1-CHSB. Test (40 ball)	1		
18	Mustaqil o‘qilgan asarlar muhokamasi	1		
19	Kirish: Badiiy tahlil asoslari	1		
20	Kirish: Badiiy tahlil asoslari	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Badiiy tahlil metodlari

Darsning maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga mavzu bo'yicha nazariy ma'lumotlar berish, o'quvchilarda mavzu bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmalarni hosil qilish

Tarbiyaviy: o'quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg'ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o'qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o'rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko'nikmalarini boyitish..

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborot bilan ishlash kompetentsiyasi:

mavjud axborot manbalari (kitob, ommaviy axborot vositalari, internet, lug'at, ma'lumotnomalar, (audio-video yozuv), kompyuter, elektron pochta va boshq.)dan o'quv maqsadlari doirasida foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish, ibrat olish va o'z faoliyatida qo'llash;

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetentsiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish; tadbirlarda (turli mavzudagi ko'rik-tanlovlar, musobaqalar va h.k.) faol ishtirok etish, atrofdagi insonlar bilan xushmuomalada bo'lish;

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetentsiyasi:

shaxsiy, ijtimoiy va iqtisodiy munosabatlarda hisob-kitob bilan ish yuritish; kundalik faoliyatda turli formula, model, chizma, grafik va diagrammalarni o'qiy olish va foydalanish.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

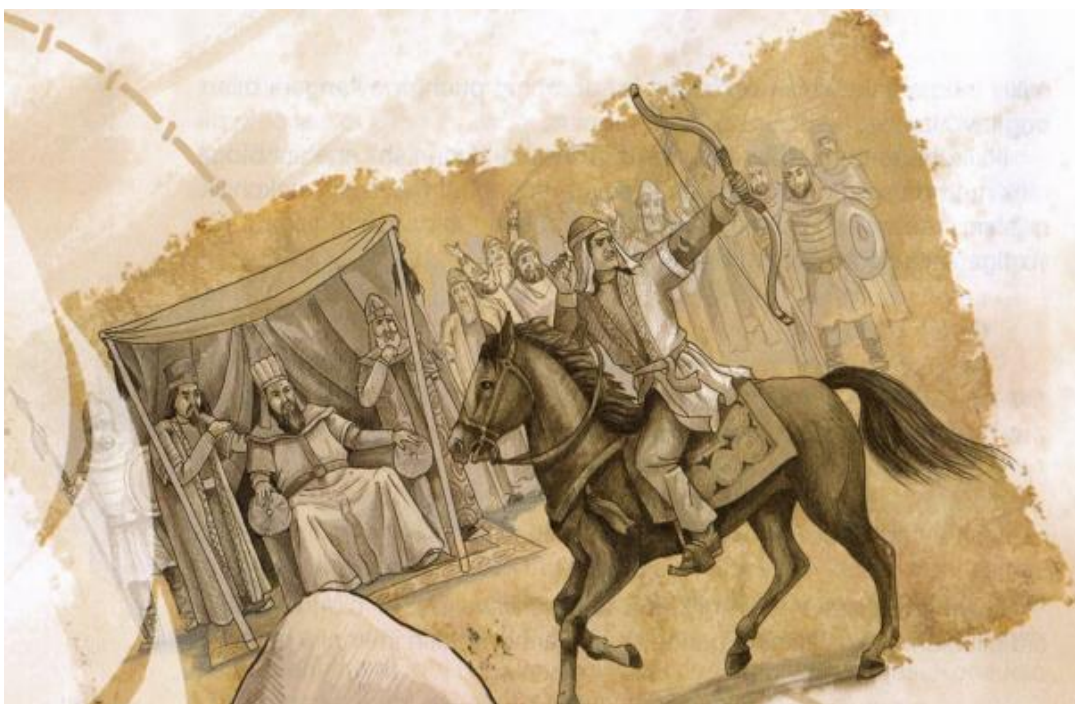
II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Adabiyot fanining asosiy obyekti badiiy asardir. Chuqur ijtimoiy g'oyaviy mazmunga ega, badiiy estetik jihatdan san'at darajasiga ko'tarilgan asarlarga o'quvchi tafakkurini, dunyoqarashini va adabiyot haqidagi fikrlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Quyi sinf adabiyot darslarida siz bilan birga milliy va jahon so'z san'atining ayrim sara namunalarini mutolaa va tahlil qildik. Endi esa o'zbek va dunyo adabiyotining eng qadimgi davrlardan

boshlab bugungi kungacha bo‘lgan tarixiga nazar tashlaymiz, umumiy rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilamiz va turli davrlarda, turli madaniyat vakillari tomonidan yaratilgan durdona asarlarni o‘rganamiz. Mazkur asarlar mutolaasi jarayonida siz boshqa bir hayotni “yashab o‘tasiz”. Bu esa o‘zingiz uchun yangi dunyolarni kashf qilishga, hayot haqidagi qarashlaringizni boyitishga, ochiq qolgan savollaringizga javob topishga va eng muhimi, o‘zingizni “taftish etish”ga yordam beradi.

Asami tushunishimizda avvalgi bilimlarimiz, dunyoqarashimiz, hayotiy tajribamiz, mutolaa jarayonidagi emotsional holatimiz ham muhim ahamiyat kasb etadi. Badiiy-g‘oyaviy jihatdan yuksak asarlar yagona mazmun-mohiyatga ega bo‘lmaydi, ular takror mutolaa qilganingizda yangi fikrlar, yangi xulosalar beraveradi. Badiiy matnni turli xil nuqtayi nazardan tahlil qilish, uning “yozilgan” qismi asosida “yozilmagan” nuqtalarini kashf etishda badiiy tahlil metodlari ham yordam beradi. Shunday metodlardan biri ijtimoiy (sotsiologik) metoddir.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash

Siz “o‘zini taftish etish” deganda nimani tushunasiz? Bunda badiiy asar mutolaasi sizga qay jihatdan yordam beradi?

V. Darsni yakunlash: o‘quvchilarni yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O‘IBDO‘: _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Badiiy tahlil metodlari

Darsning maqsadi:

Ta'limiy: o'quvchilarga mavzu bo'yicha nazariy ma'lumotlar berish, o'quvchilarda mavzu bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmalarni hosil qilish

Tarbiyaviy: o'quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg'ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o'qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o'rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko'nikmalarini boyitish..

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborot bilan ishlash kompetentsiyasi:

mavjud axborot manbalari (kitob, ommaviy axborot vositalari, internet, lug'at, ma'lumotnomalar, (audio-video yozuv), kompyuter, elektron pochta va boshq.)dan o'quv maqsadlari doirasida foydalana olish va ulardagi materiallarga ongli munosabat bildirish, xulosa chiqarish, ibrat olish va o'z faoliyatida qo'llash;

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetentsiyasi:

jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga daxldorlikni his etish; tadbirlarda (turli mavzudagi ko'rik-tanlovlar, musobaqalar va h.k.) faol ishtirok etish, atrofdagi insonlar bilan xushmuomalada bo'lish;

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetentsiyasi:

shaxsiy, ijtimoiy va iqtisodiy munosabatlarda hisob-kitob bilan ish yuritish; kundalik faoliyatda turli formula, model, chizma, grafik va diagrammalarni o'qiy olish va foydalanish.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so'rash: a) Savol – javob o'tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Ijtimoiy tahlil metodi badiiy asarni u yaratilgan davrdagi ijtimoiy hayot, siyosiy, diniy, falsafiy va davr estetik qarashlari bilan uzviy aloqada o'rga- nishga asoslanadi. Bu metodda matn o'z davrining muhitiga "joylashtiri- ladi" va shu asosda muallif aytmoqchi bo'lgan fikr anglashiladi, asarning g'oyaviy-mafkuraviy jihatlarini, badiiy voqelik va reallik munosabatlarini tahlil qilish imkoniyatlari yaratiladi. Quyidagi savollar asar haqidagi

tasavvurlarimizni yanada boyitishga yordam beradi:

- Matn o‘z davri haqida nimalarni ochib bermoqda?

-Asarning yozilishiga davrning qanday ijtimoiy yoki siyosiy voqealari sabab bo‘lgan?

-Muallifasarni kim uchun vanimamaqsaddayozgan bo‘lishi mumkin?

- Muallif o‘quvchining asardan qanday xulosalar chiqarishini xohlaydi, uni nimalarni o‘ylab ko‘rishga da‘vat etmoqda?

- Ijodkor badiiy va g‘oyaviy maqsadini ifodalashda qanday so‘z yoki so‘z birikmalaridan, til vositalaridan foydalanmoqda? Badiiy adabiyot o‘z davrining ijtimoiy-siyosiy voqealari mahsulidir. Ma’lum bir davrdagi xalqning turmush tarzi, urf-odatlar, tafakkur darajasi, orzu-o‘ylari, muammolari, ijtimoiy munosabatlar muayyan davrda yaratilgan asarlarda aks etadi. XX asr o‘zbek adabiyotining yetuk namoyandalaridan biri Abdulhamid Sulaymon o‘g‘li Cho‘lponning “Ko saklar” she‘rini ijtimoiy metod orqali tahlil qilamiz.

Diydirab yotarkan yerda ko‘saklar,

Nomard changaliga tushgan ko‘saklar.

Behisob ko‘saklar butun o‘lkada,

Shu qishga o‘xshagan qora o‘lkada.

Cho‘lpon

XX asr boshlarida paydo bo‘lgan jadid (yangi) adabiyotini ijtimoiy tahlillarsiz anglash mumkin emas. Chunki bu davr adabiyoti mustamlakachilikka qarshi kurash tuyg‘usi bilan yo‘g‘rilgan siyosiy-ijtimoiy g‘oyalar asosiga quriigan. Cho‘lponning yuqoridagi to‘rtligida, bir qarashda, tabiat lirikasiga xos badiiy tasvirni kuzatamiz. Holbuki, xalqning rizq-ro‘zi, dehqonlarning mashaqqatli mehnati samarasi bo‘lgan behisob ko‘saklarning yer bilan bitta bo‘lib yotishini ko‘rgan paxtakor qishni “nomard” deyishini ham tabiiy holat deb qabul qilamiz. Lekin Cho‘lpon yashagan davr voqealari - Turkistonning bolsheviklar tomonidan mustamlaka qilinishi, xalqning ikki tomonlama (mahalliy amaldorlar va mustamlakachilar) zul- midan ezilishi, milliy ozodlik harakatlaridan xabardor o‘quvchi matnning tagma‘nolarini taftish etish orqali undagi ijtimoiy mazmunni anglashga harakat qiladi. Ya’ni yerdagi ko‘saklarning diydirab yotishi shunchaki jo‘n holat emasligiga, Cho‘lpon “qora qish”ni “qora o‘lka”ga o‘xshatish orqali so‘zlarga ramziy ma’no yuklaganiga e’tibor qaratadi. She’r davr voqealari kontekstida (ijtimoiy metodda) tahlil qilinganda ko‘saklarning bemavrid xazon bo‘lishi o‘lkaning qora kunlar girdobida qolishiga mush- tarakligiga oid ijtimoiy-g‘oyaviy haqiqatlar oydinlashadi. Chindan ham, yuqoridagi an’anaviy she’riyatda kam uchraydigan, o‘ziga xos tasvir vo- sitasi orqali shoir she’rning ta’sirchanligini, ifoda qudratini kuchaytirish- ga muvaffaq bo‘lgan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash

Sizningcha, she’r nima haqida? She’rni o‘qib, qanday manzarani tasavvur qildingiz?

Shoir “yerda diydirab yotgan kosaklar” orqali qanday g‘oyani ilgari surmoqda?

V. Darsni yakunlash: o‘quvchilarni yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O‘IBDO‘: _____
(imzo) (sana)

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com. veb-sayiti orqali o'zingiz uchun kerakli hujjatlarni yuklab olishingiz mumkin.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

41 listdan iborat adabiyot fanidan 10-sinf I chorak konspektini to'loq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

[@Maktablar_uchun_hujjatlar](https://t.me/@Maktablar_uchun_hujjatlar)

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!
Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud.

- 1. 1-11-Sinflar uchun kelajak soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar va tezislar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 11.O'IBDO' ish hujjatlari**
- 12.Psixolog hujjatlari**
- 13.Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 14.Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15.Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ommalashtirish uchun dars ishlanmalar va ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**